BIT Habitat: Impuls de la innovació a Barcelona

bithabitat

Ajuntament de Barcelona

ININ
NOVAN
OVAIN
NOVA
ININ
NOVAN
OVAIN

BIT Habitat impulsa la innovació urbana per donar resposta als reptes als quals s'enfronta la nostra ciutat, perquè esdevingui més saludable, sostenible, competitiva i equitativa, tot millorant la qualitat de vida de les persones que l'habiten.

La seva seu és l'antiga fàbrica de Ca l'Alier, al 22@ nord, un equipament que, a més de ser un punt de trobada i contenidor de projectes d'innovació urbana, ha esdevingut un catalitzador d'idees, iniciatives i activitats.

La innovació a Barcelona és el camí per abordar col·lectivament els reptes complexos de la ciutat i el seu entorn metropolità de manera creativa, crítica i col·lectiva.

Perquè la innovació a les ciutats prosperi, cal facilitar que comunitats, empreses i entitats participin en els processos innovadors. I també cal que aquesta innovació sigui responsable, tingui voluntat transformadora i generi impactes reals, tangibles i perdurables en el temps.

A Barcelona, el govern municipal entén la innovació com el motor de la transformació social, ambiental, econòmica i tecnològica, i perquè la ciutat esdevingui un referent global. Per aquest motiu, impulsa una sèrie d'instruments* a través de BIT Habitat, el Centre d'Innovació Urbana de l'Ajuntament de Barcelona.

BIT Habitat promou la innovació urbana per fer front als reptes socials, ambientals i tecnològics i millorar plegats la ciutat d'avui i de demà.

Ca l'Alier és la fàbrica del passat on construïm la ciutat del futur.

** Els instruments d'aquest catàleg es despleguen a la Mesura de Govern d'Impuls de la Innovació Urbana a Barcelona*

Instruments d'innovació urbana

bithabitat

IN BARCELONA OVA

Índex

1. Subvenció i contractació pública

Subvencions públiques a la innovació

Reptes urbans

Compra pública innovadora

2. Metodologies

Plataforma d'Innovació Urbana

Partenariats publicoprivats (PPP)

Laboratori viu

Suport a l'avaluació d'impactes

3. Infraestructures

Laboratori d'innovació urbana

Urban Data Desk

Ateneus de Fabricació

4. Formació i divulgació

Barcelona Innova Week

Formació interna

bithabitat

1.

Subvenció i contractació pública

IN BARCELONA NOVA

Subvencions públiques a la innovació

Una subvenció pública a la innovació és una convocatòria d'ajuts per impulsar projectes d'innovació urbana que donin solució als reptes als quals s'enfronten les ciutats per millorar la qualitat de vida de la ciutadania a curt termini.

Permet cofinançar projectes que tinguin un retorn positiu sobre la ciutat i generin impactes tangibles i perdurables en el temps.

BIT Habitat:

- Dissenya i gestiona integralment la iniciativa
- Dona suport en la definició de les àrees d'acció
- Organitza actes/activitats
- Coordina la comunicació

Implicació de l'àrea:

- Defineix els reptes i les corresponents àrees d'acció
- S'implica en l'avaluació dels projectes
- Fa seguiment de la implementació del projecte
- Disposa el pressupost

Temps

10 mesos, entre definició dels reptes i l'adjudicació de la subvenció.

Exemple

"La ciutat proactiva".

Es tracta d'una convocatòria d'ajudes que pretén promoure la innovació urbana de manera oberta, plural i multidisciplinària, a fi de trobar solucions reals als reptes als quals s'enfronta la nostra ciutat en el futur més immediat.

"La ciutat proactiva" dona suport financer i tècnic a projectes:

- Amb impacte demostrable, quantificable i perdurable en el temps
- Ascendents (*bottom-up*), és a dir, han d'estar promoguts mitjançant una convocatòria oberta i no prescriptiva
- Executables a curt termini
- Escalables i sostenibles

Alguns dels projectes guanyadors de la convocatòria d'ajuts a la innovació urbana "La ciutat proactiva".

Repte urbà

Un repte urbà és una manera de resoldre problemàtiques urbanes complexes i específiques de la ciutat amb solucions innovadores mitjançant un cofinançament publicoprivat. Es tracta d'una crida a la creativitat, però sense prescriure ni sol·licitar específicament cap solució. Comença sempre a partir d'una consulta oberta.

Permet experimentar solucions innovadores.

BIT Habitat:

- Dissenya el pla operatiu i gestiona integralment la iniciativa
- Assessora legalment
- Coordina la comunicació

Implicació de l'àrea:

- Defineix la necessitat
- Avalua les propostes
- Implementa tècnicament la solució
- Disposa i gestiona el pressupost

Temps

10 mesos, entre la definició del repte i l'adjudicació de la subvenció que permet implementar la prova pilot. Cal afegir el temps per provar la solució.

Exemple

Amb el repte "Paviments generadors: com podem incorporar la generació renovable local als paviments de la ciutat?" s'ha pogut implementar una prova pilot per testar uns paviments capaços de generar energia.

Paviment fotovoltaic, guanyador del repte "Paviments generadors: com podem incorporar la generació renovable local als paviments de la ciutat?"

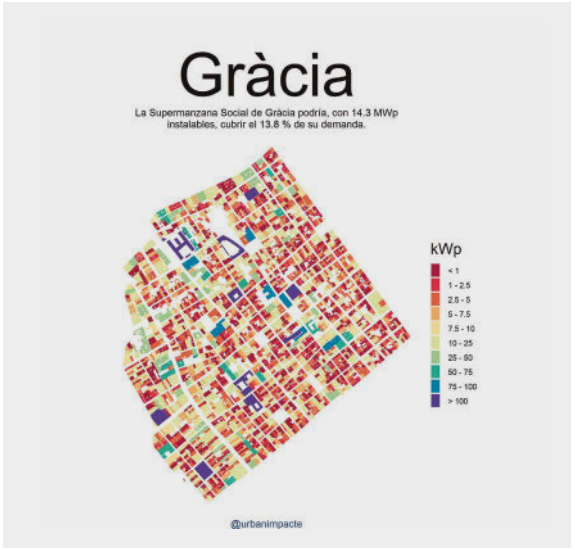

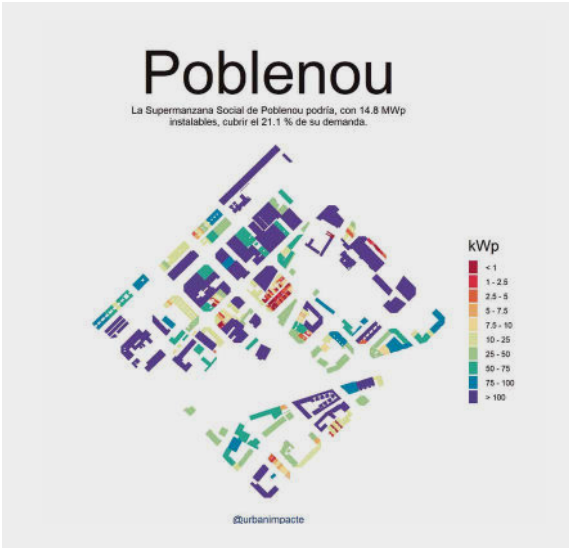

Mapa del potencial fotovoltaic a dues illes de Barcelona. Projecte guanyador del repte "Com distribuir els excedents d'energia solar per alleujar la pobresa energètica?"

Compra pública innovadora (CPI)

La compra pública innovadora és una nova manera de contractar i dialogar amb el mercat per donar resposta a aquelles necessitats que no troben solucions en els processos de contractació ordinaris. Estimula la creació de nous mercats locals, de productes, mètodes de producció, organitzacio o subministrament i prestació de serveis.

També es pot innovar en un procés de contractació incloent clàusules innovadores en els plecs administratius.

Permet resoldre una necessitat que no troba solució al mercat.

BIT Habitat:

- Assessora
- Organitza la consulta preliminar al mercat

Implicació de l'àrea:

- Defineix la necessitat
- Gestiona administrativament la licitació
- Disposa i gestiona el pressupost

Temps

A determinar en funció de l'import i la complexitat.

Exemple

La inclusió de clàusules innovadores en la licitació pels serveis de manteniment dels jocs infantils de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona.

Procés innovador per a la millora en la planificació i el manteniment dels espais de joc infantils de Barcelona.

2.

Metodologies

Plataforma d'Innovació Urbana (PIU)

La Plataforma d'Innovació Urbana és un espai de diàleg, reflexió i consens col·lectiu que reuneix diversos actors de l'ecosistema innovador de la ciutat (ciutadania, acadèmia, empreses i administracions). Compta amb la participació d'un centenar de persones de diferents àmbits i disciplines.

Permet contrastar polítiques i projectes amb l'ecosistema o buscar aliances.

BIT Habitat:

- Convoca i coordina les trobades
- Crea, coordina i dinamitza els grups de treball específics

Implicació de l'àrea:

- Defineix les expectatives
- Participa activament a les trobades
- És interlocutora amb l'ecosistema

Temps

De 3 a 5 setmanes per a una consulta.

Els grups de treball poden tenir durada màxima d'un any.

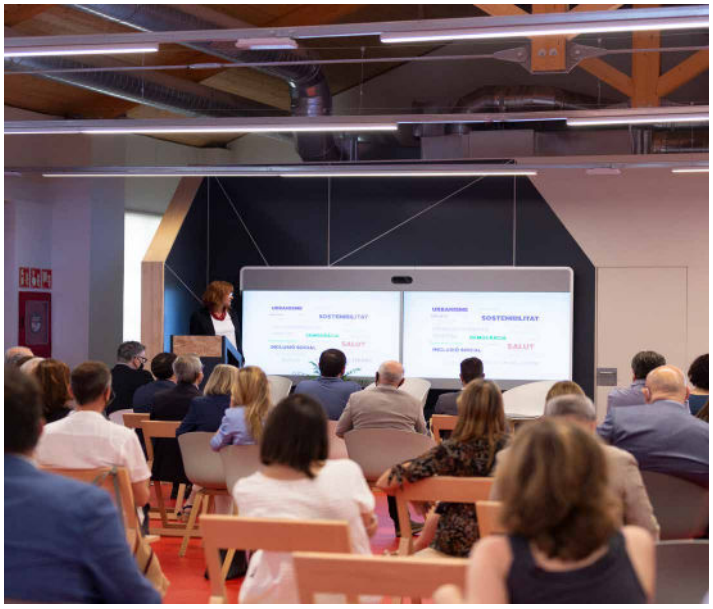

Acte de presentació del "Compromís per a la innovació urbana". Juny de 2021.

Partenariats publicoprivats (PPP)

Els partenariats publicoprivats (PPP) i publicoprivats-comunitaris (PPPC) són acords bilaterals o multilaterals que permeten establir una relació en la qual els recursos públics, privats i comuns es combinen per aconseguir un objectiu que resulta beneficiós tant per a l'entitat privada com per a la pública i les comunitats.

Permet implementar un pla o un projecte amb la participació d'altres agents de la ciutat.

BIT Habitat:

- Identifica els actors
- Dona suport en la negociació

Implicació de l'àrea

- Defineix l'oferta i la demanda

Temps

Indeterminat

Exemple

La reforma i transformació de l'antiga fàbrica industrial de **Ca l'Alier** al Centre d'Innovació Urbana de Barcelona, va ser possible gràcies a un acord publicoprivat entre l'Ajuntament de Barcelona i les multinacionals **Cisco**, que va finançar el 50% de la rehabilitació i a canvi va instal·lar el seu centre de coinnovació i **Schneider**, que va aportar el material elèctric necessari perquè Ca l'Alier esdevingués un edifici LEED Platinum.

Centre de Co-Innovació de Cisco ubicat a Ca l'Alier

Laboratori viu

Els laboratoris vius (*living labs*) són un entorn d'experimentació en què les persones usuàries, l'administració, els investigadors i investigadores i les empreses poden cocrear nous serveis i productes. Aquests laboratoris integren processos de recerca i d'innovació en comunitats i en entorns de la vida real.

Permet dialogar amb els usuaris finals d'un servei o producte amb l'acompanyament dels creadors de la solució.

BIT Habitat:

- Gestiona integralment la iniciativa/activitat
- Dissenya i coordina les dinàmiques

Implicació de l'àrea:

- Defineix l'enfocament, les necessitats i les expectatives
- Participa activament a les sessions

Temps

1-2 mesos

Primera edició de la Citython, una hackathon organitzada a Ca l'Alier el novembre del 2019.

Suport a l'avaluació d'impactes

Els projectes, els plans i les polítiques impulsades per les diferents àrees municipals han de generar impactes reals i mesurables.
Per això, cal disposar d'indicadors que facilitin el seguiment de la implementació dels diferents projectes. Aquests indicadors alineen les mètriques amb els objectius marcats per a l'Agenda 2030 i entre si.

Permet avaluar un projecte, un pla o una política amb estàndards comuns.

BIT Habitat:

- Posa a disposició la metodologia d'avaluació.

Implicació de l'àrea:

- Adapta els indicadors en línia amb la metodologia proposada.

Temps
Indeterminat

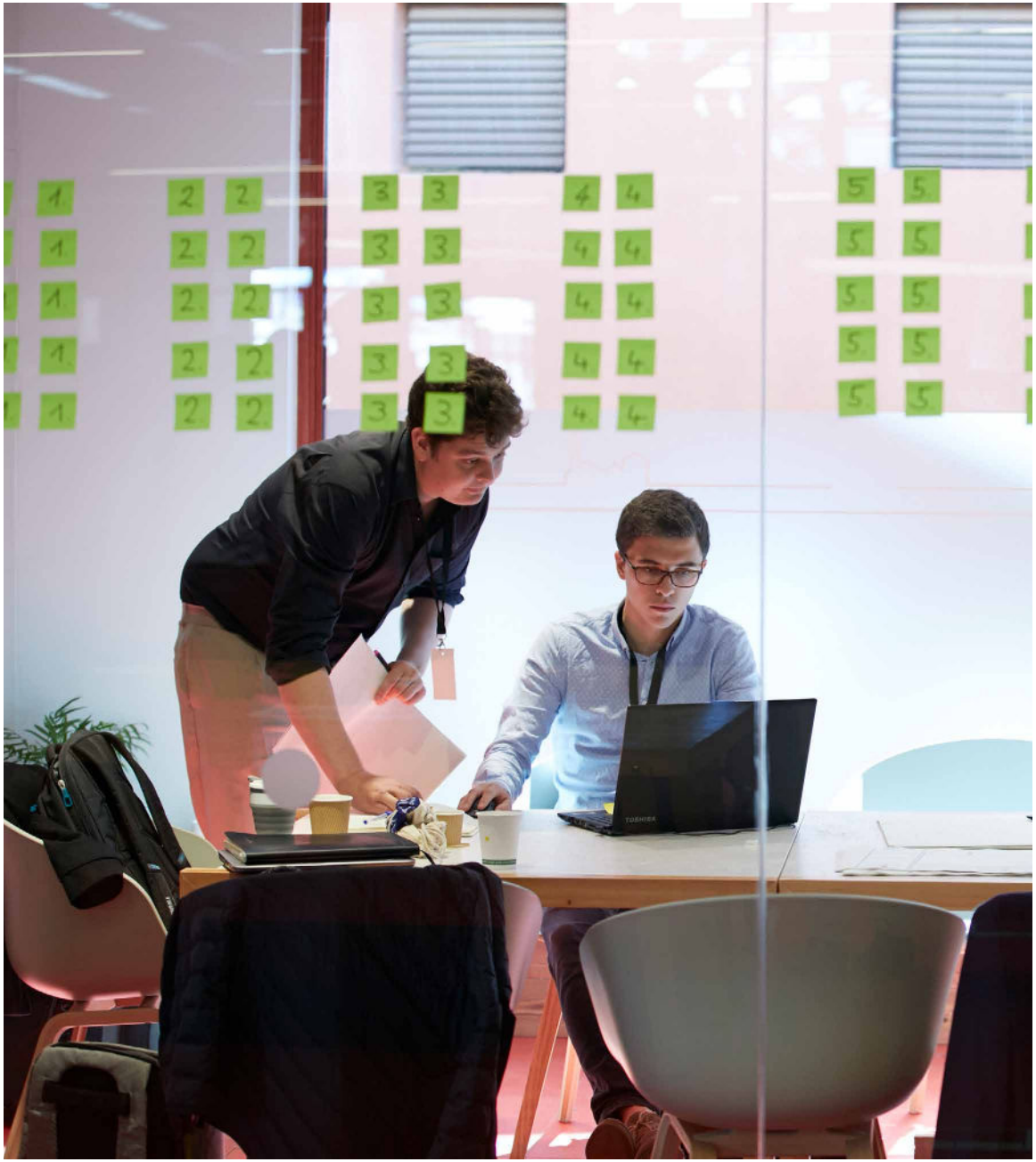

Activitat organitzada a Ca l'Alier en el marc de la posada en marxa de l'EIT Urban Mobility.

3.

Infraestructures

Laboratori d'innovació urbana

És un servei que permet investigar, provar i desenvolupar serveis o productes en fase precomercial a l'espai urbà, entendre'n l'impacte i assegurar la validació de la seva utilitat, el funcionament i la generació de valor públic abans que s'implanti o que arribi al mercat.

Permet donar resposta a les necessitats reals de la ciutat i oferir noves solucions que millorin la qualitat de vida de la ciutadania, per avançar en la sostenibilitat ambiental i social a escala urbana.

BIT Habitat:

- Proporciona l'entorn urbà més adequat per sotmetre a prova les solucions
- Posa a disposició les eines i les tecnologies disponibles a Ca l'Alier (la connectivitat a la xarxa 5G, l'Urban Data Desk, l'Ateneu de fabricació digital i l'espai de cocreació)
- Es coordina amb els diferents actors implicats

Implicació de l'àrea:

- Fa l'acompanyament tècnic de les proves pilot

Temps

Indefinit

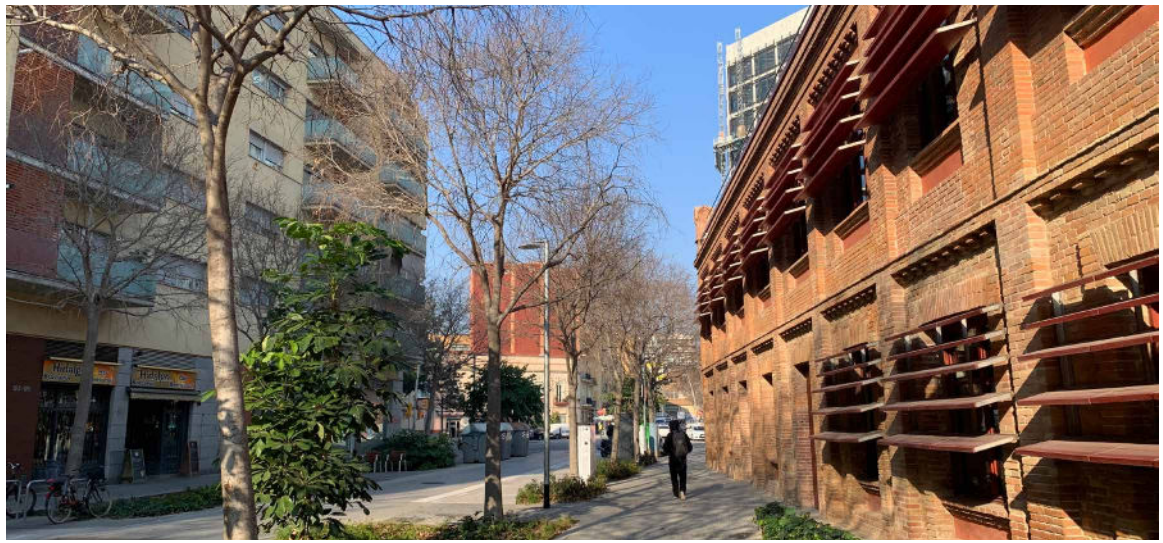

Carrers confrontants amb Ca l'Alier on es poden dur a terme algunes de les proves pilot.

Urban Data Desk (UDD)

L'UDD és un visualitzador de dades urbanes i territorials de caràcter interactiu amb múltiples capes d'informació georeferenciada i que facilita l'accés i la gestió de les dades urbanes. Es pot utilitzar amb finalitats divulgatives i educatives, i també pot ser un instrument dirigit a la participació i la presa de decisions.

Permet entendre i interpretar la ciutat a través de les dades.

BIT Habitat:

- Acompanya en la preparació dels *database*
- Dona suport per a la representació cartogràfica de les dades

Implicació de l'àrea

- Adapta les dades al visualitzador

Temps

2-3 setmanes

Exemple

Una de les visualitzacions disponibles a l'UDD és el mapa interactiu de "La ciutat dels 15 minuts".

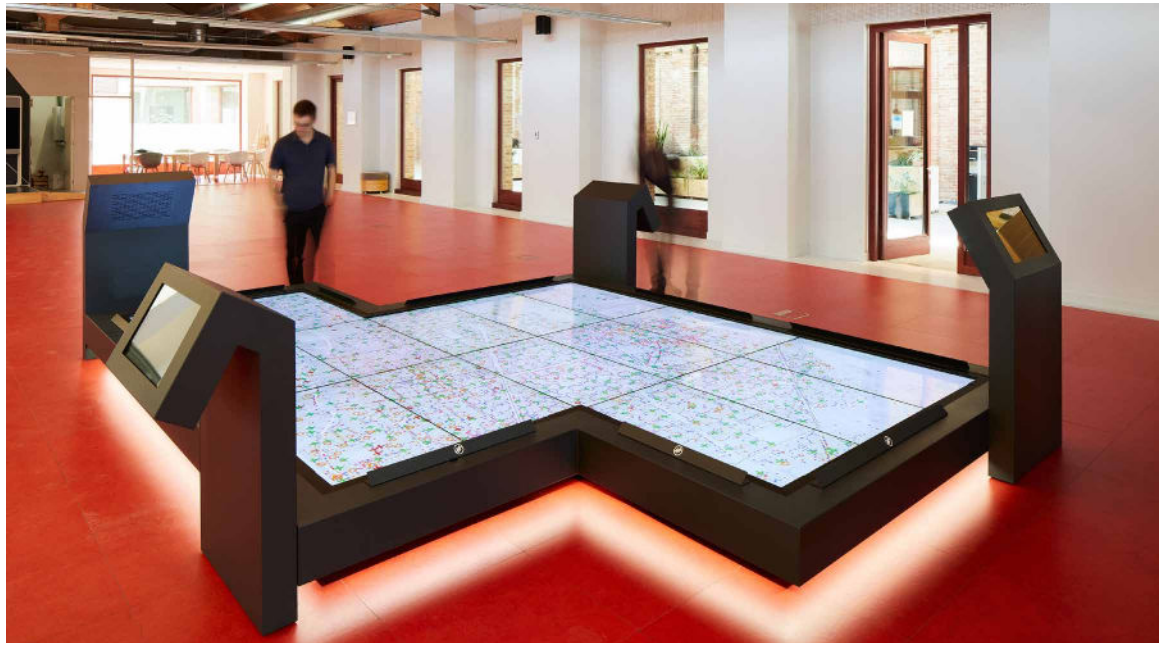

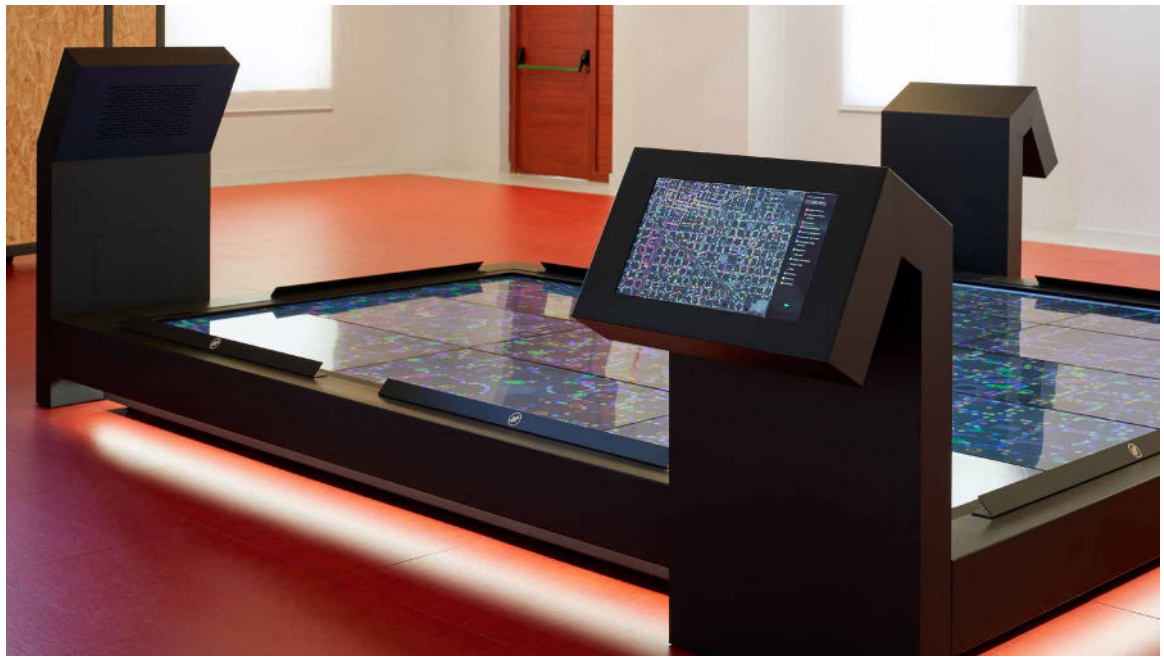

UDD representant les dades dels equipaments de proximitat.

Ateneus de Fabricació

Els Ateneus de Fabricació digital són espais oberts a la ciutadania que mostren com la tecnologia pot millorar el nostre entorn més proper i la nostra qualitat de vida. Funcionen sota el principi de compartir i de proporcionar solucions col·lectives a problemes locals concrets, amb una gran capacitat d'innovació social. L'ateneu de Ca l'Alier, seu de la Fundació BIT Habitat, està especialment equipat amb tecnologies orientades a la innovació urbana.

Permet fer ús de les tecnologies de fabricació digital a qualsevol projecte d'innovació social que ho necessiti.

BIT Habitat:

- Posa a disposició de la ciutadania l'espai i les tecnologies digitals de què disposa
- Acompanya i assessora tecnològicament
- Dissenya l'activitat

Implicació de l'àrea:

- Defineix la necessitat

Temps
Indeterminat

Tallers de formació en fabricació digital durant la Barcelona Innova Week 2021.

4.

Formació i divulgació

Activitats formatives

Són activitats dirigides a capacitar les persones per conèixer tots els instruments i les metodologies que permeten incorporar la innovació en la gestió pública; per desenvolupar la seva curiositat i la cerca de noves idees i metodologies; per iterar i prototipar productes o serveis, entre d'altres.

Permet adquirir les competències necessàries per tal d'innovar en els propis serveis, els processos i la governança i accelerar la innovació a la ciutat i amb la ciutat.

BIT Habitat:

- Dissenya el format i els continguts de les activitats

Implicació de l'àrea:

- Hi participa activament

Temps
Indeterminat

Exemples d'activitats a Ca l'Alier.

Barcelona Innova Week

La Barcelona Innova Week és un esdeveniment que se celebra anualment per reflexionar i experimentar sobre la relació entre les persones, la tecnologia i les ciutats. Es tracta d'una iniciativa que, mitjançant conferències, activitats i tallers, convida a repensar sobre com la innovació pot modificar el nostre espai urbà, la manera com l'interpretem, ens hi relacionem i el vivim.

Permet divulgar un pla, programa o projecte d'innovació.

BIT Habitat:

- Gestiona la iniciativa íntegrament
- Coordina la comunicació
- Dona suport al disseny de les activitats

Implicació de l'àrea

- Defineix el contingut a presentar

Temps

5 setmanes de preparació, prèvies a la celebració de l'esdeveniment

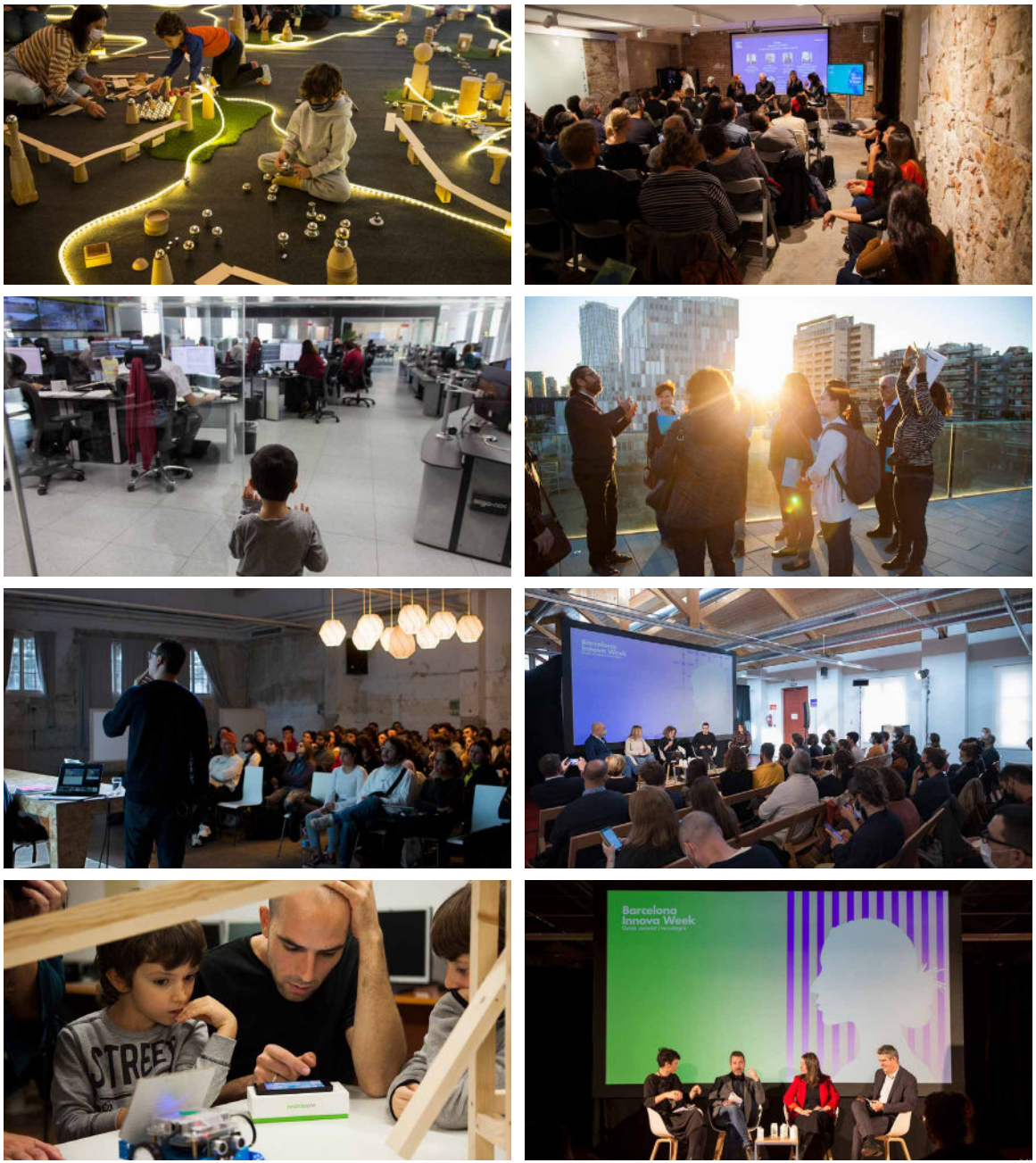

Activitats durant la Barcelona Innova Week, en diferents formats i dirigides a tot tipus de públic.

ININ
NOVAN
OVAIN
NOVA
ININ
NOVAN
OVAIN

bithabitat

Ajuntament de Barcelona